

با خانواده
زلزله

در وقت غیر اداری!

زنگ در رسانه

رادپودر رادپوهم مظلوم است

سایت الله کاویانی

سر دبیر عصرگاهی خبر رادیو پیام

مجله رادیو در بحث مطرح شده در شماره ۲۴ در مجموعه مقالات «زلزله در رسانه» به دنبال طرح چند نکته بود؛ نکته‌ای که به ویژگی‌های منحصر به فرد رادیو باز میگردد؛ از جمله در دسترس بودن، سرعت انتقال پیام و همچنین ارگاداری و آرامش بخشی این رسانه قدرتمند.

بر اساس تحقیقات انجام شده اکثر سایت‌های معتبر خبری حداکثر تا ۱۰ دقیقه بعد از وقوع زلزله، اخبار دقیقی را درباره این حادثه گزارش کرده بودند (مجله رادیو شماره ۲۴، ص ۷۸-۷۹) در صورتی که دسترس به این سایت‌ها برای عوامل بخش خبر رادیو یا دیگران بسیار ساده بوده است. حال چرا شبکه‌های مختلف به بخش‌های خبری در رادیو به چنین امکاناتی دسترسی نداشته و یا حتی توان استفاده از آن را نداشته‌اند. جای سؤال است عدم وجود دستورالعمل و برنامه‌ای خاص (متن‌ها و موسیقی از قبل آماده) برای حوادث مشابه در بخش رادیو و سایر نکات مطرح شده در مقالات مذکور نشان دهنده این نکته است که دست‌اندرکاران رادیو چقدر از این ویژگی‌های منحصر به فرد رادیو استفاده کرده و یا در حوادث مشابه چقدر استفاده خواهند نمود در هر حال مجله رادیو از نظرات و نقدهای پیرامون «زلزله در رسانه» استقبال می‌کند

مجله رادیو

و آن را دستمایه چاپ و مقاله کرده بودند.

وادیان گفته دوستان و همکارانم در بخش خبر رادیو اقدام که همواره می‌گویند «رادیو مظلوم» است امدادمانه این مظلومیت فراتر از آن چیزی است که فکر می‌کردم؛ چون پس از خواندن مطالب زلزله در وقت غیر اداری» این احساس در من قوت گرفت که رادیو در رادیو هم مظلوم است.

در همین سبب، ابتدا با آقای بخشایی، مدیر محترم مجله صحبت کردم و به ایشان گفتم می‌خواهم در نقد مطالب چاپ شده در صفحه ۷۷ مجله متن بنویسم، ایشان هم به گرمی استقبال کردند

برحسب تصادف شماره ۲۲ ماهنامه مجله رادیو به دستم رسید؛ از این جهت می‌گویم هر حسب تصادف، که گویا ماهانه یک جلد از این مجله به بخش خبر رادیو ارسال می‌شود و آن هم تک‌خیل دفتر مدیرکل می‌شود نه کارکنان. به هر حال در صفحه ۷۶ این جمله مطالبی با عنوان «زلزله در وقت غیر اداری» به چشم من خورد که البته پیش در آمدنی است برای بررسی واتکس خبرگزاری‌ها و رسانه‌ها به حادثه زلزله هشتم خرداد ۱۳۸۲

مطلب درج شده در بخش «زلزله در وقت غیر اداری» حیرت و تعجب مرا برانگیخت؛ زیرا این متن را همکاران مجله رادیو نوشته

و این بود که قلم به دست گرفتیم. زلزله در وقت خیرانداری، نحوه اطلاع رسانی شبکه‌های مختلف رادیو و درباره زلزله هشتم خرداد مورد نقد قرار داده است. اما این نقد منصفانه و مبتنی بر واقعیت‌ها نیست؛ بلکه حتی رادیو راهم ضایع کرده است. من به عنوان سردبیر عصرگامی خبر رادیو پام نه در دفاع از عملکرد این بخش خبری و نحوه اطلاع‌رسانی، که برای روشن شدن واقعیت‌ها و کمک به قضاوت منصفانه، این مطالب را می‌نویسم.

غریزان مستحضرند. **رادیو پام** روزهای عادی هر پنج ساعت، ۳ دقیقه و روزهای تعطیل هر نیم ساعت، ۵ دقیقه فرصت بخش خبر دارد.

زمین لرزه ساعت ۱۷ و ۸ دقیقه هشتم خرداد ۱۳۸۳ چندین استان کشور از جمله تهران را تکان داد. شدت زمین لرزه به حدی بود که تقریباً همه همکاران، نگاران و حتی شماری از آنان هم خود را به محوطه بیرونی ساختمان شیشه‌ای رسانیدند.

رادیو پام در ساعت ۱۷ و ۱۵ دقیقه مطابق روزهای معمول، خبر نداشت و ما برای اطلاع‌رسانی باید تا ساعت ۱۷ و ۳۰ منظر می‌ماندیم. فاصله زمانی وقوع زمین لرزه (ساعت ۱۷ و ۸ دقیقه) تا زمان اعلام خبر (۱۷ و ۳۰ دقیقه) زمانی بود که این فرصت را نباید از دست می‌دادیم.

بنده تلفنی با تهیه کننده وقت بخش **رادیو پام** صحبت کردم و از ایشان که متأسفانه ناشان راهم به خاطر ندرتم خواهش کردم در ساعت ۱۷ و ۱۵ دقیقه آنتن را در اختیار قرار دهد تا ما در این باره اطلاع‌رسانی کنیم. ایشان قانوناً این حق را داشتند که به ما فانه بگویند، اما تلفظ کرده، پذیرفتند و ما هم در تحریریه نخستین خبر وقوع زمین لرزه را در ساعت ۱۷ و ۱۵ دقیقه به صورت دست نویس این چنین درج کردیم:

زمین لرزه نسبتاً شدیدی دقایقی پیش، شهر تهران را تکان داد. هنوز اطلاعات دقیقی از این خبر از منابع موثق دریافت نکرده‌ایم. اما تماس تلفنی شماری از همکاران از غرب تهران حاکی است شپشه‌های چندین منزل مسکونی در این منطقه فرو ریخته است. زمین لرزه برای چند ثانیه ادامه داشت و لرزش آن حواس‌اجتماعی‌های بزرگ، بیشتر محسوس بود. موقعیت و مکان دقیق زمین لرزه معلوم نیست. ما تلاش می‌کنیم در اسرع وقت جزئیات بیشتری از این خبر را به آگاهی برساییم.

به هر حال، فرصت نگریدیم این خبر را تأیید کنیم؛ به صورت دست‌نویس به گوینده دادیم و آن را **بزرگساعت ۱۷ و ۱۵ دقیقه** باز یابیگانی رایانه فرار دادیم که همچنان محفوظ است. به پلین می‌توان گفت نخستین خبری است که در کشور درباره زمین لرزه بخش شد.

دومین خبر ما درباره (زمین لرزه در استان مازندران) بوده که آن هم از طریق تماس تلفنی یکی از همکاران در مرکز خبر ساری مسر شد. متن خبر این گونه است:

زلزله نسبتاً شدیدی ساعت ۱۷ و ۱۰ دقیقه امروز (هشتم خرداد) شهرستان ساری - مرکز استان مازندران - و بخش دیگری از این

استان را لرزاند. این زمین لرزه که شدت آن هنوز اعلام نشده است، موجب وحشت مردم شد و بسیاری از شهروندان ساری، سراسیمه از خانه‌های خود خارج شدند. برخی از مردم همچنان از ترس تکرار زلزله در خارج از خانه‌ها به سر می‌برند.

پس از این دو خبر، تحریریه به عصرگامی **رادیو پام**، سومین خبر را درباره زمین لرزه ساعت ۱۷ و ۳۰ دقیقه به نقل از **ایران** بخش کرد. این خبر گزارشی نخستین تلکس خبری خود را در ساعت ۱۷ و ۲۰ دقیقه ارسال کرد.

عصر روز جمعه هشتم خرداد، **رادیو پام** برخلاف روزهای تعطیل هر ۱۵ دقیقه آن هم بدون هماهنگی با مسئولان رده بالاتر و صرفاً با هماهنگی تحریریه و بخش، خبر زلزله را با اطلاع هموطنان رسانده است؛ در ۱۰ بخش خبری ۲۴ خبر مختص زلزله بخش کرده است.

در آخرین بخش خبری (ساعت ۲۰) که طبق معمول خلاصه خبر بخش می‌شود، هشت خبر کوتاه درباره زمین لرزه بخش شده است.

با مراجعه به پایگانی خبر رادیو که در رایانه محفوظ است، مشاهده می‌شود که خبر عصرگامی **رادیو پام** در بخش‌های خبری خود علاوه بر خبر مکتوب، هشت ارتباط تلفنی با رئیس ستاد بحران شهر تهران، رئیس ستاد حوادث غیرمترقبه استان تهران، رئیس سازمان امداد و نجات جمعیت هلال احمر، مسئول مرکز اطلاعات راه‌های کشور، مسئول روابط عمومی ارتش جمهوری اسلامی ایران (درباره آمادگی ارتش برای امدادرسانی بحمت الاسلام عباسی یکی از استادان حوزه علمیه قم جهت تشریح احکام شرعی در زمان وقوع زمین لرزه، دبیر حوادث غیرمترقبه کشور و مدیر آموزش همگانی پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی برقرار و اطلاع‌رسانی کرده است.

به خوبی به یاد دارم که آن روز حجم کار به حدی بود که ما فرصت نداشتیم خبرها را در رایانه تنظیم کنیم. یکی از همکاران فقط مسئول انتخاب و چاپ خبرهای خام درباره زلزله شد، یکی دیگر مسئول ارتباطات تلفنی، من و گوینده مجرم هم در داخل استودیو خبر بودیم. شماری از خبرها در داخل استودیو تنظیم و شماری هم به صورت تلکس خام بخش می‌شدند.

پیش از ۱۰ سال است که هم‌زمان در خبر رادیو و تلویزیون کار می‌کنم، اما باید بگویم که عصر روز جمعه (هشتم خرداد ۸۳) یکی از تیرگی‌ترین روزهای کاری من بود.

در پایان وقت اداری بود و من ناراحت از وقوع زمین لرزه در کشورم و استعته از کار، اما لشاد از اطلاع‌رسانی دقیق و به هنگام، هفت‌بخش خبری به اتفاق همکاران، پیش از وظیفه اداری و صرفاً برای آگاهی هموطنان بخش کردیم. در این میان انتظار تشکر هم نداشتیم. همان‌گونه که کسی هم از ما تشکر نکرد، اما انتظار تقدیر منصفانه را هم نداشتیم. باشد، تا روزی از مظلومیت خبر رادیو کاسته شود حتی اگر در **مجله رادیو** باشد.

